

Begreppslista

Exempel på definitioner av centrala begrepp

Rasism

Rasism (rasdiskriminering) är varje skillnad, undantag, inskränkning eller företräde på grund av ras, hudfärg, härkomst eller nationellt eller etniskt ursprung som har till syfte eller verkan att omintetgöra eller inskränka erkännande, åtnjutande eller utövande på lika villkor av mänskliga rättigheter och grundläggande friheter på politiska, ekonomiska, sociala, kulturella eller andra områden av det offentliga livet. Källa: FN:s Konvention för avskaffande av alla former av rasdiskriminering, CERD

Homofobi

En ideologi, uppfattning eller värdering som ger uttryck för en starkt negativ syn på homosexualitet eller homo- och bisexuella. Homofobin överlappar ofta med *transfobi*. (RFSL)

Transfobi

En ideologi, uppfattning eller värdering som ger uttryck för en starkt negativ syn på transpersoner eller personer vars könsuttryck bryter mot normen. Transfobi överlappar ofta *homofobi*. (RFSL)

Antisemitism

Antisemitism är en viss uppfattning om judar som kan uttryckas som hat mot judar. Retoriska och fysiska uttryck för riktas mot judar och icke-judar och/eller deras egendom, mot judiska gruppers institutioner samt religiösa byggnader och platser. Definition framtagen av EU och OSCE/ODIHR (EUMC 2003). Källa: Forum för levande historia

Islamofobi

Rädsla för eller fördomar mot islam, muslimer och frågor som berör dem. Oavsett om det tar form av dagliga former av rasism och diskriminering eller mer våldsamma former, är islamofobi en kränkning av de mänskliga rättigheterna och ett hot mot social sammanhållning. Definition av European Commission against Racism and Intolerance (ECRI) Källa: Forum för levande historia

Religionshistorikern Mattias Gardell har definierat (2010) islamofobi som: ”socialt reproducerade fördomar om och aversion mot islam och muslimer, samt handlingar och praktiker som angriper, exkluderar eller diskriminerar människor på basis av att de är eller antas vara muslimer och associeras till islam”. Källa: Forum för levande historia

Antiziganism (antiromism)

Antiziganism är en bestående latent struktur av föreställningar fientliga mot romer som kollektiv, vilka på det individuella planet manifesteras som attityder och i kulturen som myter, ideologi, folkliga traditioner och bildspråk, och i handlingar – social eller legal diskriminering, politisk mobilisering mot romerna och kollektivt eller statligt våld – vilket resulterar i och/eller syftar till att fjärma, driva bort eller tillintetgöra romer just för att de är romer. Källa: Kommissionen mot antiziganism, SOU2016:44

Afrofobi

Begreppet afrofobi syftar på en fientlighet mot människor som har sitt ursprung i subsahariska Afrika och som tillhör den afrikanska diasporan. Denna fientlighet kan ta sig uttryck i verbala kränkningar, rumsliga utestängningar och fysiska angrepp liksom i rasdiskriminering på arbets- och bostadsmarknaden. I den engelsktalande världen används idag ofta även ord som antiblack racism, antiblackism eller antiblackness och det mer allmänna uttrycket antiblack för att beteckna

Bilaga 8. Begreppslista

fientlighet mot svarta. Definition hämtad ur rapporten *Afrofobi- En kunskapsöversikt över afrosvenskars situation i dagens Sverige* (2014) som togs fram av forskare vid Mångkulturellt Centrum på regeringens uppdrag. Afrofobi som begrepp har erkänts internationellt i en resolution antagen av FN:s råd för mänskliga rättigheter och av FN:s Working Group of Experts on People of African Descent Källa: Forum för Levande Historia

Diskriminering

En förenklad beskrivning av diskriminering enligt diskrimineringslagen innebär att någon missgynnas eller kränks. Missgynnandet eller kränkningen ska ha samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna. Diskriminering kan vara direkt eller indirekt. Även bristande tillgänglighet, trakasserier, sexuella trakasserier och instruktioner att diskriminera är former av diskriminering. Erkända diskrimineringsgrunder i Sverige är: kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder. Källa: Diskrimineringsombudsmannen, DO.

Strukturell diskriminering definierades i regeringsdirektivet till framtagande av antologin *Det blågula glashuset* (2005:56): ”Med strukturell diskriminering på grund av etnisk eller religiös tillhörighet avses således i dessa utredningsdirektiv regler, normer, rutiner, vedertagna förhållningssätt och beteenden i institutioner och andra samhällsstrukturer som utgör hinder för etniska eller religiösa minoriteter att uppnå lika rättigheter och möjligheter som majoriteten av befolkningen har. Sådan diskriminering kan vara synlig eller dold och den kan ske avsiktligt eller oavsiktligt” (SOU 2005: 56)

Hatbrott

Hatbrott är ett samlingsbegrepp och inte ett specifikt brott. I Sverige finns det tre lagrum som tillsammans sätter ramarna för vad hatbrott är: hets mot folkgrupp, olaga diskriminering och straffskärpningsregeln. Det sistnämnda anger att alla brott kan vara ett hatbrott om motivet har varit att kränka på grund av ras, hudfärg, etniska bakgrund, trosbekännelse, sexuella läggning eller könsöverskridande identitet eller uttryck. Den utsatta behöver inte ha egenskapen ifråga utan det räcker om gärningspersonen tror eller uppfattar att denna har det eller anser att denna representerar en grupp människor med sådana egenskaper, exempelvis ett visst etniskt ursprung eller religion. Källa: BRÅ